

Overwinteren van mediterrane planten

Citrusplanten (Citroen, Mandarijn, Sinasappel etc.), Granaatappel, Guave, Steeneik e.a.

De meeste planten uit deze groep (ook wel kuipplanten genoemd) kunnen geen of weinig vorst verdragen en daarom moeten ze daartegen worden beschermd. Let goed op de weerberichten en bedenk alvast wat je met je vorstgevoelige planten gaat doen.

[We hebben het hier niet over planten, die van oorsprong in de tropen groeien en 's zomers buiten staan. Deze mogen gewoon naar binnen zodra je de verwarming aanzet in huis.]

Bescherming ter plaatse tegen kou.

Als de planten te groot zijn om te verplaatsen en/of je wilt de gok wagen, dan kan je ervoor kiezen om de plant bij de eerste nachtvorsten in te pakken. Heb je de plant in een pot staan? Het mooiste is, als je wat stokken om de plant steekt en deze vervolgens omwikkelt met vlies- of acryldoek (zie 808390 en 808400) of het sterkere klimaatnet (808410). Je wikkelt enkele lagen om de plant heen, ook een paar wikkels iets ingraven tegen het opwaaien en een dakje maken op de manier zoals je je vinger een verbandje geeft. Als de dooi voor een poosje intreedt, dan moet de bescherming weer even verwijderd worden of in elk geval het dakje weer verwijderen. Omwikkel je planten liever niet met plastic folie, alleen als het pittig vriest mag dit over de buitenzijde heen, maar weer op tijd weghalen bij dooi.

Hoe doen wij het?

Zelf laten we onze kuipplanten zo lang mogelijk buiten staan, we zetten ze bij elkaar in een verrijdbare kar en bij naderende vorst zetten we deze in een onverwarmde schuur. Gaat het ook in de schuur vriezen, dan zetten we er een kacheltje neer, die aanslaat bij 0°C. Bij zeer lichte nachtvorst behelpen we ons vaak met een laagje acryldoek omdat het in de binnenstad altijd wat milder is. In de winterperiode is het belangrijk om de planten te beschermen tegen overmatige regenval. Onze karren hebben een dakje, maar je kan ook een plastic zeiltje over het oppervlakte van de pot spannen: rond de stam binden en over de rand vastmaken. Wordt het warmer (dooiend weer), dan kan de kar weer naar buiten, de planten hebben dan immers weer licht nodig, tijdens kouperiode in de schuur (0-5°C) mogen ze in het donker.

Bladverliezende planten zoals de Granaatappel mogen langer in het donker blijven.

Alternatieve plekken voor winterbescherming

Je kent vast wel de term "orangerie". Dat is oude naam voor de voorloper van de huidige plantenkas, meestal een gemetseld huisje met aan de zuidkant en van boven veel glas. Deze ruimte, die vaak bij landhuizen werd gebouwd, werd bij vorst licht gestookt, zodat de verzamelde citrusplanten bleven leven. Je vindt ze nog steeds, vaak in oude glorie hersteld of nieuw gebouwd zoals bij Villa Augustus. Heb je dus een vrijstaand kasje, een muurkas of een onverwarmde serre (zonder verbinding met de huiskamer) dan zou je deze goed kunnen isoleren met noppenfolie (als het van enkel glas is) en een verwarming kunnen aanschaffen om die ruimte vorstvrij te houden. Wij hebben vanaf begin december 2018 weer onze voordelige petroleumkacheltjes: 809135, 809140, 809145. Let wel op in deze kasjes, want bij dooi ontstaat veel condens door de wisselende temperaturen; veel luchten voorkomt een te hoge luchtvochtigheid en daardoor schimmelinfecties. In deze kasjes is het raadzaam bij zonnig weer te schermen omdat de planten anders teveel in de groeimodus komen, sterk wisselende omstandigheden kan plantenstress geven, wat bladval tot gevolg heeft.

Binnen zetten

Enkele citrusplanten overleven een winterse periode in de huiskamer, maar de meeste zullen dit echter **niet** op prijs stellen. Ze willen vanwege de temperatuur gaan groeien, maar de hoeveelheid licht (korte dagen en maar vanaf 1 zijde licht) is niet in balans hiermee. Dat veroorzaakt iele groei en stimuleert aantastingen door ongedierte zoals spint en schildluis. Beter is het om een koele en lichte kamer te kiezen, 5-10°C is ideaal. Wat extra belichting aan de andere kant van het raam geeft goede resultaten.

Heb je een koele ruimte, maar met te weinig licht? Wij hebben tegenwoordig zeer goede plantenverlichting (LED) die veel opbrengst heeft in combinatie met weinig warmte en een laag verbruik (zie verderop).

Water en Licht

Zoals ik al vertelde: teveel water in de winter is ongunstig. Tijdens dooiperiodes kan er soms langdurig veel regen vallen. Dit heeft voor de planten (die in rust zijn) vaak het effect van bladval en schade aan de wortels. Een plastic zak om de pot, strak rond de stam vastgemaakt is een goede optie, nog beter is het om de planten onder een afdak te zetten. Heb je ze koel binnen staan, dan kan je zelf de watergift regelen: iets vochtig, de plant mag niet uitdrogen. Een vochtmeter of even optillen wil helpen bij het bepalen of de plant water nodig heeft, altijd naar behoefte van de plant geven.

Bij de bladhoudende soorten (zoals de Citrus) is het gunstig om echte plantenverlichting aan te schaffen, zeker op een donkere zolder of in een kelder. We hebben een groot sortiment goede LED-verlichting, die spaarzaam in gebruik en zeer effectief in lichtopbrengst zijn! Zoek maar eens op onze website naar "plantenverlichting".

Ziekten en bemesting

Ondanks optimale verzorging zijn kuisplanten in de winter kwetsbaar en kunnen belaagd worden door insecten. Gaan de bladeren kleven en komt er een zwart laagje op? Meestal wordt dit veroorzaakt door schildluis, de uitscheiding van deze luis wordt door een zwarte schimmel opgeruimd, maar deze roetdauw zorgt wel voor het dichtslibben van de huidmondjes. Er zijn biologische bestrijdingsmiddelen tegen schildluis voorhanden, zie ons hoofdstuk "Gewasbescherming". Allereerst is het effectief om nauwkeurig de schildluizen te verwijderen, een stevige tandenborstel met een sopje van zachte zeep is dan wel handig. De bladeren schoonmaken met een doekje.

Spint (fijne webbetjes met spikkeltjes van spintmijt) ontstaat vooral bij te droge lucht. Deze kan je met veel water proberen weg te spoelen, zorg dat de aarde niet nat wordt. Ook hiertegen bestaan biologische bestrijdingsmiddelen.

Is er veel bladval? De plant reageert dan waarschijnlijk op een ongunstige omstandigheid. Probeer deze op te lossen en wacht rustig tot het voorjaar, de plant kan zich geheel herstellen. Planten zonder blad verbruiken uiteraard nog minder water...

In het voorjaar mogen de planten weer langzaam "wakker" worden, het is dan heel gunstig om tijdens dooiperiodes de planten buiten te hebben. Vanaf maart-april mogen ze worden verpot worden of verse aarde krijgen. Geef de planten wat organische mest zoals Zwamaarde of wormenmest en giet ze met een rustige dosering vloeibare mest + sporenelementen. Vanaf mei kan wekelijks worden bemest, wij hebben goede resultaten met onze serie Plant-Prod bemesting (zie de website 850399, 850400, 850401 en 850405)

Grondmengsel

Over het juiste grondmengsel zijn de meningen verdeeld, ik ben niet zo enthousiast van de zware grond waar vaak kuisplanten in staan. Deels de oude aarde voorzichtig verwijderen en vervangen door een mix van 7 delen potgrond, 1 deel cocopeat, 1 deel grof metselzand en 1 deel molshopenklei. Wat Perlite er doorheen maakt het mengsel compleet. Tijdens een natte zomer ben je blij dat de grond wat lichter is en tijdens een droge en warme zomer geeft vaak gieten ook telkens weer een welkome zuurstofboost in de grond.

*Ik heb geprobeerd zo compleet mogelijk te zijn, aanvullingen zijn welkom!
Veel succes, Ton Vreeken*